

ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पस

लिखु गाउँपालिका-६, गाम्नाडटार, ओखलढुङ्गा

आ.व.२०७९/२०८० को वार्षिक प्रगति विवरण तथा २०८०/०८१ को कार्यक्रम एवं अनुमानित बजेट

क्याम्पसको सङ्क्षिप्त परिचय (Short Introduction of Campus)

नेपालको कोशी प्रदेशअन्तर्गत ओखलढुङ्गा जिल्ला लिखु गाउँपालिका वडा नं. ६ गाम्नाडटारमा २०६३ सालमा स्थापित ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पस स्थापना र सञ्चालन गर्न श्री ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण उमावि, तत्कालीन गाम्नाडटार गाविस, छिमेकी गाविस, रामेछापका केही गाविस र काठमाडौँमा रहेका बुद्धिजीवि र सक्रिय राजनैतिक दलहरूको विशेष उल्लेखनीय भूमिका रहेको थियो । विसं. २०६२ सालमा तत्कालीन शिक्षकहरू तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूलाई यस क्याम्पसको सूत्रधारका रूपमा लिन सकिन्छ । क्याम्पस स्थापनाका लागि लाने सम्पूर्ण आर्थिक, भौतिक, शैक्षिक सामग्री, भवन, फर्निचर र केही शैक्षिक जनशक्ति उपलब्ध गराउने श्री ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण उमावि (हाल मावि) सहयोग गरेको पाइन्छ भने जग्गा किन्नका लागि क्याम्पसको आफ्नै केही रकम र गाउँपालिकाबाट उपलब्ध रकमबाट ५ रोपनी जग्गा क्याम्पसको आफ्नै नाममा रजिस्ट्रेसन भएको छ । क्याम्पसको आफ्नै भवन छैन । जसले गर्दा क्याम्पसका ९:३० पछिका कक्षाहरू सञ्चालन गर्न ज्यादै कठिनाई परिरहेको छ । राज्य पुनःसंरचनाका क्रममा क्षेत्रीय निर्देशनालय, मन्त्र र पालिकाबाट केही रकम प्राप्त भइरहेको छ । यसका लागि गाउँपालिका अध्यक्ष, विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, प्रदेश सरकार क्षेत्रीय निर्देशनालयलाई आभार व्यक्त गर्दछौं । शिक्षा, संकायअन्तर्गत अंग्रेजी, गणित, नेपाली र अर्थशास्त्र विषयहरू विशिष्टीकरण विषयको रूपमा अध्यापन हुने यस क्याम्पसमा विषयगत रूपमा दक्ष उपप्राध्यापकहरूको व्यवस्था गरिएको छ । शैक्षिक सत्र २०७५/०७६ मा जम्मा १२२ जना, २०७६/०७७ मा १७९ जना, २०७७/०७८ मा १५९ जना, २०७८/०७९ मा १८३ र २०७९/०८० मा २३९ जना विद्यार्थीहरू अध्ययनका लागि भर्ना भए तापनि भौगोलिक विकटता, यातायातको असुविधा, गरिबी, आदि कारणले सबैलाई क्याम्पसमा नियमित गराउन भने सकिएको छैन । गरिबीका कारण युवाहरू बिदेसिने र युवतीहरू विवाहपश्चात् अन्तै सरुवा भएको पाइन्छ । यस क्याम्पसमा अध्ययन गरी बीएड उत्तीर्ण गर्नेको संख्या २०० भन्दा बढी रहेको छ । २०७५/०७६ को नतिजा पहिलो वर्ष ७२.७२%, दोस्रो वर्ष ३३.३३%, तेस्रो वर्षको ८३%, चौथो वर्षको ३२.२६% रहेको पाइन्छ । त्यसपछिका वर्षहरूमा नतिजा क्रमशः तुलनात्मक घट्दै गएको थियो भने हाल आएर सन्तोषजनक नै रहेको छ ।

क्याम्पसको प्रमुख आम्दानीको स्रोतमध्ये विद्यार्थीहरूबाट उठ्ने शुल्क नै हो । यसबाहेक विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट प्राप्त नियमित अनुदान, प्रदेश सरकार शिक्षा विकास निर्देशनालयबाट समय-समयमा प्राप्त हुने प्रस्तावमा आधारित अनुदान नै आम्दानी रहेको छ । आय-व्ययको नियमित लेखापरीक्षण भइरहेको र सो प्रतिवेदनमा लेखा परीक्षकले कुनै त्रुटि नपाएका कारण यस क्याम्पसको लेखा व्यवस्थापन चुस्तदुरुस्त देखिन्छ । शिक्षा र समाजको घनिष्ठ सम्बन्ध हुने हुँदा समाजको उन्नति, प्रगति र विकासका लागि अन्य संघसंस्थाले जस्तै यस क्याम्पसले पनि आफ्नो भूमिका निर्वाह गरेको छ । विश्वव्यापी रूपमा फैलिएको Covid-19 महामारीबाट

समाजलाई बचाउन यहाँ शिक्षक, विद्यार्थी र कर्मचारीले समाजमा जनचेतना जगाउने कार्यमा सहभागी हुनु, विपन्न विद्यार्थीहरूलाई आफूले सकेको छात्रवृत्ति उपलब्ध गराउनु, विभिन्न सामाजिक संघसंस्थासँग समन्वय गरी विद्यार्थीहरूलाई सहयोग पुर्याउनेसमेत कार्य यस क्याम्पसले गरेको छ । यस महामारीले करिब एक शैक्षिकसत्र अध्ययन-अध्यापनमा लागि प्रतिकूल असर पार्‍यो । यो महामारी न्यून भएसँगै नियमित रूपमा पठनपाठन कार्यलाई अगाडि बढाइयो । न्यून आम्दानीको स्रोत, आफ्नो भवन नहुनु, व्यवस्थित पुस्तकालय अभाव, आधुनिक प्रविधिमैत्री सामग्रीको अभाव आदिलाई चुनौतीका रूपमा लिएको यस ग्रामोदय क्याम्पसले विभिन्न संघसंस्थाबाट प्राप्त अनुदान, स्थानीय तहको सहयोग र सद्भावलाई सदुपयोग र परिचालन गर्दै अगाडि बढ्ने प्रयत्न गरिरहेको छ । समुदायको साथ र सहयोग प्राप्त गर्न सफल भएमा समुदाय र क्याम्पस दुवैको भविष्य उज्ज्वल हुनेमा हामी प्रतिबद्ध छौं ।

पृष्ठभूमि (Background)

ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पस नेपालको संविधान २०७२ ले जारी गरेको प्रादेशिक विभाजनअनुसार प्रदेश नं. १ को ओखलढुङ्गा जिल्ला लिखु गाउँपालिका वडा नं. ६ गाम्नाडटारमा रहेको छ । तत्कालीन श्री ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण उमाविको आर्थिक, भौतिक तथा शैक्षिक सहयोगमा स्थापित ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पस ओखलढुङ्गा जिल्ला सदरमुकामबाट भन्डै १९ कोस पश्चिममा पर्दछ भने राजधानी काठमाडौँबाट २५० किमि पूर्वमा रहेको छ । यस क्याम्पसको स्थापना ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण उमावि र विभिन्न राजनैतिक दलहरू, शिक्षक, बुद्धिजीवि सम्पूर्ण जनसमुदायको योगदान अविस्मरणीय रहेको छ ।

विसं. २०६२/०६३ देखि विभिन्न प्रक्रियागत चरणहरू पार गरी २०६३ साल कात्तिक १ गते सम्बन्धित निकायबाट स्वीकृत भई मंसिर १ गतेबाट कक्षा सञ्चालन हुँदै आएको छ । पहिले ३ वर्षे बीएड सञ्चालन भएकोमा २०७२/०७३ देखि चारवर्षे बीएड कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ । यस ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसले लिखु खोला आसपासलाई जन्मथलो र कर्मथलो बनाई गरिब जन र बाहिर गएर पढ्न नसक्ने छोरी बहारीलाई शिक्षित बनाउने उद्देश्य लिएको क्याम्पस सबै संघसंस्था, निकायहरूको अनुदान दूरदराजमा स्थापित हाम्रो सामुदायिक क्याम्पसहरूको आधार स्तम्भ हुने कुरामा हामी आशावादी छौं र धन्यवाद टक्र्याउँछौं ।

१. शैक्षिक प्रक्रिया (Academic Process)

त्रिभुवन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन प्राप्त गरी सामुदायिक क्याम्पसका रूपमा सञ्चालित ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसमा शिक्षा शास्त्रअन्तर्गत चारवर्षे स्नातक तह कार्यक्रममा अङ्ग्रेजी, गणित, अर्थशास्त्र र नेपाली विशिष्टीकरण विषयको रूपमा पठनपाठन भइरहेको छ भने माइनरमा अर्थशास्त्र शिक्षा र नेपाली शिक्षा राखिएको छ । विद्यार्थीहरूको भर्नादर बढ्नु, उत्तीर्ण प्रतिशत बढ्नु, विभिन्न सामाजिक संस्थाहरूले उच्च सम्मान गर्नु, यस क्याम्पसको प्रगति मान्नुपर्छ । विभिन्न समस्याको बाबजुद पनि यस क्याम्पसले भन्डै २५० जना विद्यार्थीलाई स्नातक उपाधि दिन सफल भएको छ । यस क्याम्पसको शैक्षिक प्रगतिलाई समग्र रूपमा निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.१ विगत तीन वर्षको भर्ना प्रवृत्ति (Enrollment trend analysis of the last 3 years)

यस ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसमा चारवर्षे स्नातक तहमा शिक्षा शास्त्र संकायअन्तर्गत विशिष्टीकरण

विविध (क्याम्पसको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन)

विषयहरू अंग्रेजी, नेपाली, अर्थशास्त्र र गणित विषयको नियमित पठनपाठन भइरहेको छ । शैक्षिक वर्ष २०७६/०७७, शैक्षिक वर्ष २०७७/०७८ शैक्षिक वर्ष २०७८/०७९ मा यस क्याम्पसमा विद्यार्थीको भर्ना विवरण निम्नअनुसार तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका नं. १

गत तीन शैक्षिक वर्षको विद्यार्थी भर्ना विवरण

शैक्षिक वर्ष		विद्यार्थी भर्ना विवरण									कुल जम्मा		
		दलित			जनजाति			अन्य			जम्मा		
		छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा	छात्र	छात्रा	जम्मा
२०७७/०७८	प्रथम	२	३	५	१०	१०	२०	२०	१०	३०	३२	२३	५५
	दोस्रो	४	१	५	६	१७	२३	१५	२५	४०	२५	४३	६८
	तेस्रो	२	१	३	७	११	१८	५	१८	२३	१४	३०	४४
	चौथो	२	-	२	२	२	४	३	७	१०	७	९	१६
	जम्मा	१०	५	१०	२५	२९	६५	४३	६०	१०३	७८	१०५	१८३
२०७८/०७९	प्रथम	२	३	५	१०	१०	२०	२०	१०	३०	३२	२३	५५
	दोस्रो	२	४	६	८	१०	१८	११	२०	३१	२१	३४	५५
	तेस्रो	४	३	७	६	१७	२३	१४	२४	३८	२४	४४	६८
	चौथो	२	१	३	७	११	१८	५	१८	२३	१४	३०	४४
	जम्मा	१०	११	२१	३१	४८	७९	६०	७२	१२२	९१	१३१	२२२
२०७९/०८०	प्रथम	२	३	५	६	८	१४	१३	२०	३३	२१	३१	५२
	दोस्रो	१	६	७	९	१५	२४	११	३६	४७	२१	५७	७८
	तेस्रो	२	४	६	८	१०	१८	११	२०	३१	२१	३४	५५
	चौथो	४	-	४	५	११	१६	१३	२१	३४	२२	३२	५४
	जम्मा	९	१३	२२	२८	४४	७२	४८	९७	१४५	८५	१५४	२३९
२०८०/०८१	प्रथम	२	२	६	८	१२	२०	७	१७	२४	१७	३३	५०
	पुरानो दोस्रो	१	७	८	७	१६	२३	९	३०	३९	१७	५३	७०

	नयाँ दोस्रो	३	३	६	६	८	१४	९	१४	२३	१८	२५	४३
	तेस्रो	१	३	४	९	८	१७	७	१९	२६	१७	३०	४७
	चौथो	३	०	३	४	११	१५	१२	१८	२८	१९	२९	४८
	जम्मा	१०	१५	२७	३४	५५	८५	४४	९८	१४०	८८	१७०	२५८

तालिका नं. १ मा हेर्दा शैक्षिक सत्र २०७७/०७८ मा क्रमशः विद्यार्थी संख्या बढ्दै गई छात्र ७८ र छात्रा १०५ गरी १८३ जनाको भर्ना भएको छ भने त्यस्तै २०७८/०७९ लाई हेर्दा छात्र ९१ र छात्रा १३१ गरी २२२ जना भर्ना भएको पाइन्छ भने २०७९/२०८० को भर्ना हेर्दा छात्र ८५ जना र छात्रा १५४ जना गरी २३९ जना विद्यार्थी संख्या देखिन्छ । हाल यस वर्षको शैक्षिक सत्रको भर्ना दरलाई हेर्दा विद्यार्थीहरूको भर्ना दर घट्दो रूपमा देखिन्छ किनकि वैदेशिक रोजगारको आकर्षणको कारणका साथै स्वदेशमा कुनै उद्योगधन्दा, व्यापार व्यवसायको अवसर नभएको कारणले क्याम्पस छोड्नेको संख्या बढ्दै गइरहेको पाइन्छ ।

१.२ विगत तीन वर्षको उत्तीर्ण दर प्रवृत्ति (Pass rate trend analysis of the last 3 years)

शैक्षिक वर्षमा विद्यार्थीहरूको उत्तीर्ण दर कस्तो रह्यो भनी हेर्न प्रत्येक शैक्षिक सत्रमा तहगत परीक्षामा सम्मिलित विद्यार्थीहरूको संख्या र उत्तीर्ण विद्यार्थीहरूको संख्या नै हेर्न उपयुक्त देखिन्छ किनकि भर्ना भएका सबै विद्यार्थीहरू परीक्षामा आवेदन फारम नभर्ने, परीक्षा आवेदन फारम भरेका सबै परीक्षा दिन नजाने र परीक्षा आवेदन नियमित र आंशिकसँगै भने सिम्बोल नम्बर क्रमसँगै हुने भएकाले यस क्याम्पसबाट परीक्षामा सम्मिलित विद्यार्थीहरू र उत्तीर्ण निम्नानुसार रह्यो ।

तालिका नं. २

परीक्षामा सम्मिलित र उत्तीर्ण संख्या

शैक्षिक वर्ष	चारवर्षे बीएड	सहभागी विद्यार्थी	उत्तीर्ण %
२०७७/०७८	बीएड पहिलो वर्ष	६८ जना	५६.२५%
	बीएड दोस्रो वर्ष	४४ जना	५३.३%
	बीएड तेस्रो वर्ष	१७ जना	६४.७०%
	बीएड चौथो वर्ष	३० जना	३३.३%
२०७८/०७९	बीएड पहिलो वर्ष	५५ जना	नतिजा प्रकाशन नभएको
	बीएड दोस्रो वर्ष	५४ जना	नतिजा प्रकाशन नभएको
	बीएड तेस्रो वर्ष	३० जना	नतिजा प्रकाशन नभएको
	बीएड चौथो वर्ष	१६ जना	५६.२५%

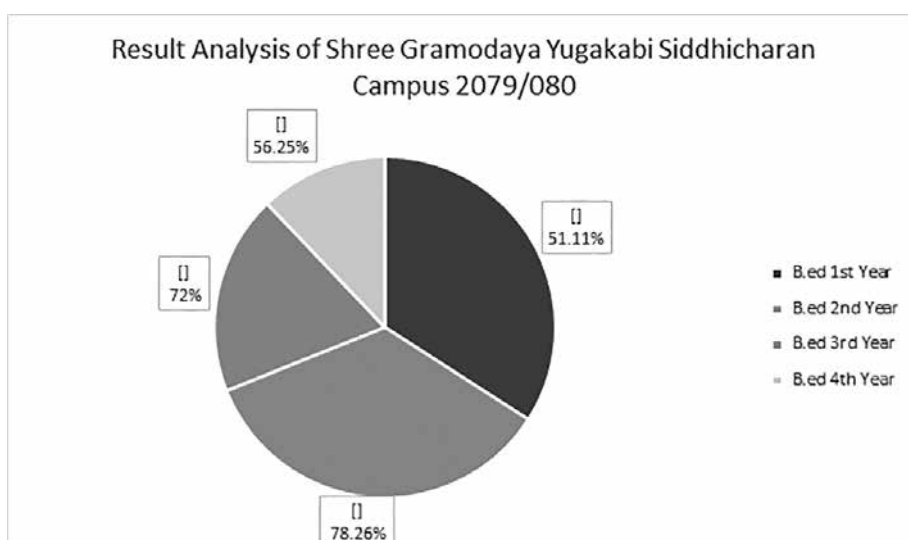
२०७९/०८०	बीएड पहिलो वर्ष	४५ जना	५१.११ %
	बीएड दोस्रो वर्ष	४६ जना	७८.२६ %
	बीएड तेस्रो वर्ष	२५ जना	७२. %
	बीएड चौथो वर्ष	१६ जना	५६.२५ %

शैक्षिक सत्र २०७७/०७८ बीएडका सबै तहलाई Covid-19 को कारणले गर्दा चौथो वर्षमा उत्तीर्ण दर कम देखिन्छ भने दोस्रो वर्षको नतिजामा सुधार नै देखिन्छ । शैक्षिक सत्र २०७८/०७९ लाई हेर्ने हो भने त्रिविको परीक्षाफल प्रकाशनमा ढिलाइ भए पनि यस वर्षको परीक्षाफल सन्तोषजनक नै देखिन्छ । शैक्षिक सत्र २०७९/०८० को परीक्षाको पहिलो वर्ष, दोस्रो वर्ष र तेस्रो वर्षको रिजल्ट हुन सकेको छैन भने चौथो वर्षको Marksheet प्राप्त भइसके तापनि यस वर्षको परीक्षाफल सन्तोषजनक नदेखिएकाले आगामी शैक्षिक वर्षका लागि क्याम्पस प्रशासन, शिक्षक, विद्यार्थी र अविभावकहरूले समयमा नै सोच्नुपर्ने आवश्यकता देखिन्छ ।

१.३ विगत तीन वर्षको उत्तीर्ण प्रवृत्ति विश्लेषण (Graduate Trend Analysis of Last 3 Years)

ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पस लिखु-६ ओखलढुङ्गाको ४ वर्षे बीएड कार्यक्रमअन्तर्गत दुई वर्षको उत्तीर्ण गर्ने विद्यार्थीहरूको विश्लेषण वृत्तचित्रद्वारा प्रस्तुत गरिएको छ ।

क्र. सं.	विवरण	विद्यार्थी उत्तीर्ण संख्या	प्रतिशत
१.	बीएड पहिलो वर्ष	४५ जना	५१.११ %
२.	बीएड दोस्रो वर्ष	४६ जना	७८.२६ %
३.	बीएड दोस्रो वर्ष	२५ जना	७२. %
४.	बीएड दोस्रो वर्ष	१६ जना	५६.२५ %

१.४ कार्यक्रमहरू (Programs)

ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसको स्थापना यस भेगमा रहेको तालिम प्राप्त शैक्षिक जनशक्तिको अभाव, उच्च शिक्षा संस्थाको अभाव, प्रोपाइटर श्री ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण उमाविमा रहेको विद्यमान जनशक्ति आदिलाई मध्यनजर गरेर नै “शिक्षा विषय” को क्याम्पस खोल्ने र यसमा युगकविको नामलाई जीवन्त राख्ने निर्णय भएको थियो । विसं. २०६३ सालमा उमाविको र शिक्षाप्रेमी, बुद्धिजीवीको अगुवाइबाट क्याम्पस स्थापना भएको हो । सुरुकै विषयहरू अध्यापन गराए पनि केही विषय थप गर्ने BBS संकाय थप्नुपर्ने आवश्यकता देखिँदै आएको छ ।

१.५ शिक्षण विज्ञान (Educational Pedagogy)

शैक्षिक जनशक्ति अर्थात् तालिम प्राप्त शिक्षकहरू उत्पादन गर्ने उद्देश्यका साथ स्थापना भएको शिक्षा क्याम्पसमा प्रावि र निमावि शिक्षकहरूले पढ्ने अवसर पाएका छन् । शिक्षा विषय अध्ययन हुने भएकाले यहाँ उत्पादित जनशक्तिले थुप्रै शिक्षक बन्न अवसर पाएछन् । अहिलेको प्रविधिमैत्री शिक्षा प्रदान गर्नु आजको आवश्यकता देखिन्छ । यसर्थ IT कक्षाहरू पनि सञ्चालन गर्नुपर्ने देखिन्छ । अबका दिन सो शिक्षा दिने प्रबन्ध मिलाइँदै छ ।

२. भौतिक विकास (Physical Development)

२.१ पूर्वाधार विकास (Infrastructural Development)

ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसको स्थापना तत्कालीन श्री ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण उमाविलाई आधार मानी गरिएको थियो । हालसम्म पनि क्याम्पसलाई आवश्यक पर्ने कक्षाकोठा, फर्निचर सबै विद्यालयले नै उपलब्ध गराइरहेको छ । हाल आएर क्याम्पसले ५ रोपनी जग्गा आफ्नो नाममा रजिस्ट्रेशन गरिसकेको छ भने दातृ निकायहरूले स्वीकार गर्ने वा कानुनी मान्यता पाउने हो भने विद्यालय अन्य जग्गा उपलब्ध गराउन तयार छ । क्याम्पस भवन निर्माणका लागि सम्बन्धित निकायमा प्रस्ताव पेस गर्ने र अन्य कदम अगाडि बढाउनका लागि उप्रेरित गर्ने विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, प्रदेश सरकार र पालिकालगायत संघसंस्थाहरूको सहयोगको उच्च मूल्यांकन गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं ।

आ.व. २०७९-८० मा विश्वविद्यालय अनुदान आयोगले चारकोठे भवन निर्माणका लागि रु ५०,००००० विनियोजन गरिदिँदा हाल गैया देनी कन्स्ट्रक्सन ऐन सप्लायर्स प्रा. लि. लिखु-३ नर्मदेश्वर ओखलढुङ्गा र ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसबिच २०८० साल कात्तिक १२ गते सम्झौता भई आगामी २०८० फागुन मसान्तसम्म क्याम्पस भवनको निर्माण कार्य सम्पन्न गर्ने कार्यदिशसमेत दिइसकेपछि डीपीसी हुँदै पहिलो ढलानसमेत भई पहिलो किस्ता भुक्तानीका लागि माग भई आएको र गापाका प्राविधिकबाट विस्तृत विवरणका बारेमा मूल्याङ्कन भइरहेको छ । आजसम्म ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसको भौतिक, आर्थिक, शैक्षिकलगायत अन्य पक्षको विकासमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने UGC, प्रदेश सरकार गाउँपालिकालगायत संघसंस्थाहरूको सहयोगको उच्च मूल्यांकन गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं ।

२.२ शैक्षिक सामग्री (Educational Aids)

विद्यार्थीहरूको दैनिक पठनपाठन र अध्ययनका लागि आवश्यक स्रोत सामग्रीको आवश्यकता पर्दछ । शिक्षण

विविध (क्याम्पसको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन)

सिकाइ क्रियाकलापलाई प्रभावकारी र उपलब्धिमूलक बनाउन विषय सुहाउँदा शैक्षिक सामग्रीहरूको व्यवस्था गर्न क्याम्पसले प्रयत्न गरेको छ । तापनि पर्याप्त छैनन् । आर्थिक अभावको कारण पर्याप्त पार्न नसकिए तापनि निम्न प्रयत्न भएका छन् ।

२.२.१ ICT का सामग्रीहरू

ICT को ल्याब नभए पनि विद्यार्थीहरूलाई आधुनिक प्रविधिसँग परिचित गराउन र अफिसियल प्रयोजनका लागि निम्न सामग्री रहेका छन् :

तालिका-४

ICT सामग्री

क्र.सं.	विवरण	परिमाण	कैफियत
१.	ल्यापटप	४ थान	
२.	डेस्कटप	८ थान	
३.	प्रोजेक्टर	१ थान	
४.	प्रिन्टर	१ थान	

स्रोत : क्याम्पस अभिलेख

२.२.२ Books and Reference Materials

विद्यार्थीहरूको स्व-अध्ययन गर्ने बानीको विकास गराउनका साथै पठनपाठन कार्यलाई सहज बनाउनका लागि चारवटै विशिष्टीकरण विषयका अतिरिक्त अन्य अनिवार्य विषयसम्बद्ध विभिन्न लेखकका किताबहरू, सहायक सामग्रीहरू प्रयोगमा ल्याइएका छन् । विश्वविद्यालयको सहयोगमा पुस्तकहरू प्रशस्तै छन् तर व्यवस्थित पुस्तकालय बनाउन भवनको अभाव छ । पत्रपत्रिका र सञ्चारका अन्य साधनहरू पहुँच नभएरै व्यवस्था गर्न सकिएको छैन ।

२.२.३ फर्निचर (Furniture)

स्थापनाकालदेखि ग्रामोदय युगकवि उमाविको फर्निचरबाट नै सञ्चालन गरेकोमा पछि गएर क्याम्पसको आफ्नो भवन नभए पनि विभिन्न संघसंस्थाको सहयोगबाट निम्नानुसार फर्निचरको व्यवस्था गरिएको छ ।

तालिका ५

क्र.सं.	विवरण	परिणाम
१.	कुर्सी	१५ वटा
२.	मिडि टेबल	२ वटा
३.	फलामे डेस्क बेन्च	१०० वटा

४.	दराज	१० वटा
५.	बुक च्याक	४ वटा
६.	प्लास्टिक कुर्सी	१० वटा
७.	टेबल	४ वटा

स्रोत: क्याम्पसको अभिलेख

३. आर्थिक प्रगति (Financial Progress)

३.१ विगत तीन वर्षको आर्थिक स्रोतको विश्लेषण (Analysis of Financial Resources / Income of the 3 years)

क्याम्पस स्थापना गर्न आवश्यक धरौटी रकम जम्मा गर्न विभिन्न संघसंस्था, दातृ निकाय र बौद्धिक वर्गको पहलकदमी सुरु भइरहेको ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसको मुख्य आर्थिक स्रोत नै विद्यार्थी उद्ने शुल्क हो । विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट प्राप्त अनुदान, प्रदेश सरकार शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटाको प्रस्तावमा आधारित अनुदान रकम र गाउँपालिकाको अनुदान रकमलाई नै आर्थिक स्रोत मानिन्छ ।

यस ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसको आय विवरण यस प्रकार छ:-

तालिका-६

आय-व्यय विवरण

क्र.सं.	आम्दानी शीर्षक	आव २०७७/०७८	आव २०७८/०७९	आव २०७९/०८०
१	भर्ना शुल्क	१८२०००	१७४०००	२०२०००
२	त्रिवि दर्ता शुल्क	१३०००	३२०००	१०५००
३	मासिक शुल्क	४८८०००	३०३६५०	७४५६५०
४	पुस्तकालय शुल्क	४४०००	४३५००	५०५००
५	अतिरिक्त क्रियाकलाप शुल्क	१७०००	१७४००	२०२००
६	भौतिक सेवा शुल्क	१७०००	१७४००	२०२००
७	आन्तरिक परीक्षा शुल्क	३४०००	३४८००	४०४००
८	अभ्यास शिक्षण शुल्क	१८०००	६०००	१७९००
९	प्रमाणपत्र शुल्क	३०००	८०००	८०००
१०	युनियन शुल्क	९०००	८७००	१०१००
११	विविध शुल्क	१२२५०	१३०५०	१५१५०
१२	विद्यार्थी कल्याण शुल्क	१७०००	१७४००	२०२००
१३	UGC नियमित अनुदान	९२११७५	१४६५०००	१७८४६००

विविध (क्याम्पसको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन)

१४	UGC समता अनुदान			८०००००
१५	UGC भवन अनुदान			२५०००००
१६	प्रदेशर गापा अनुदान	५२९२३८	५०००००	५०००००
१७	ऋण सापटी	१६०००००		१००१७०४.९४
१८	UGC पुस्तकालय अनुदान र फर्निचर	५०००००	२५००००	
	जम्मा	४४०४६६३	२८९०९००	७७४७१०४.९४

स्रोत : क्याम्पस अभिलेख

३.२ स्वअर्जित आय (Self-Generated Resources/Income)

क्याम्पसको भौतिक विकास र प्रशासनको नियमित सञ्चालनार्थ आवश्यक आर्थिक स्रोतको पहिचान र सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी समग्र क्याम्पस परिवारको हो । सो जिम्मेवारी पूरा गर्न यस क्याम्पसले निम्नानुसारको स्रोत पहिचान गरी प्रयोग गरिरहेको छ ।

३.२.१ शिक्षण शुल्क (Student Fee)

क्याम्पसको आम्दानीको प्रमुख स्रोत भन्नु नै विद्यार्थीले क्याम्पसलाई बुझाउने शुल्क हो । यस क्याम्पसले विद्यार्थीहरूबाट निम्नानुसार शीर्षकमा शुल्क उठाउने गरेको छ ।

तालिका-७

विद्यार्थी शुल्क

क्र.सं.	शीर्षक	प्रथम वर्ष रु.	दोस्रो वर्ष रु.	तेस्रो वर्ष रु.	चौथो वर्ष रु.
१	प्रवेश शुल्क	४२५०	४२५०	४२५०	४२५०
२	रजिस्ट्रेसन फारम	५००			
३	पुस्तकालय शुल्क	५००	५००	५००	५००
४	मासिक शुल्क	५००	५००	५००	५००
५	परीक्षा शुल्क	त्रिविले तोके अनुसार	त्रिविले तोके अनुसार	त्रिविले तोके अनुसार	त्रिविले तोके अनुसार
६	विद्यार्थी कल्याण शुल्क	२००	२००	२००	२००
७	प्रयोगात्मक शुल्क	३५०	३५०	३५०	३५०
८	युनियन शुल्क	१००	१००	१००	१००
९	भौतिक सेवा शुल्क	२००	२००	२००	२००
१०	अभ्यास शिक्षण शुल्क				१०००

विविध (क्याम्पसको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन)

११	विविध शुल्क	१५०	१५०	१५०	१५०
१२	प्रमाणपत्र शुल्क				१०००
१३	अतिरिक्त क्रियाकलाप शुल्क	२००	२००	२००	२००
१४	आन्तरिक परीक्षा शुल्क	४००	४००	४००	४००

३.२.२. अन्य (Others)

विद्यार्थी शुल्कबाहेक यस क्याम्पसको आर्थिक स्रोतको रूपमा निम्नानुसारका निकायहरू रहेका छन् ।

- (क) वडा कार्यालयको अनुदान
- (ख) पालिकाको अनुदान
- (ग) पसल भाडा शुल्कबाट
- (घ) अन्य

३.२.३ सरकारी अनुदान (Grants From Government Source)

पब्लिक क्याम्पसको रूपमा त्रिविबाट सम्बन्धन प्राप्त गरी सञ्चालित क्याम्पसलाई सरकारी निकायबाट नियमित अनुदान प्रदान गर्ने कार्य नभए तापनि हाल २ वर्ष अघिदेखि प्रदेश सरकार शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटा कोशी प्रदेशबाट भौतिक विकास पूर्वाधारको ५,००,०००/- दरले अनुदान दिँदै आए पनि शैक्षिक सत्र २०७७/०७८ देखि अनुदान रकम प्राप्त भएको छैन ।

३.२.४ UGC (विश्वविद्यालय अनुदान आयोग) ले यसअघि दिएको तालिका निम्नानुसार छ ।

तालिका-८

अनुदानको विवरण

क्र.सं.	विवरण	अनुदान रकम
१.	शै.स. २०७९/०८०	१७,८४,६००/-
२.	भवन निर्माण ०७९/०८०	२५,०००००/-
३.	समता २०७९/०८०	८०,०००/-

३.२.५ अन्य सरकारी निकाय (Other Government Bodies)

अन्य सरकारी निकायबाट खासगरी लिखु गाउँपालिका, वडा कार्यालय र प्रदेश सरकार शिक्षा विकास निर्देशनालय धनकुटाले गरेको सहयोगबाहेक अन्य निकायबाट आर्थिक सहयोग प्राप्त भएको छैन ।

३.३ विगत तीन वर्षको खर्च विश्लेषण (Expenditure Analysis of the last 3 years)

तालिका-९

खर्च विश्लेषण

क्र.सं.	खर्च शीर्षक	आ.व.२०७७/०७८	आव.२०७८/०७९	आव.२०७९/०८०
१.	शिक्षक कर्मचारी तलब भत्ता	९,०१६९०.००१-	१३,५६,०६०.००१-	२२,४२,६७३.००१-
२.	प्रशासनिक खर्च र अन्य	५,४५,३०४.००१-	११,८३,०६६.००१-	५,५१,११४.३९१-
३.	तारजाली पर्खाल निर्माण			८,०००००.००१-
	जम्मा	१४,४६,९९४.००१-	२५,३९,१२६.००१-	३५,९३,७८७.३९१-

४. सामाजिक प्रगति (Social Progress)

शिक्षित/चेतनशील साथै समृद्ध समाज भएमा त्यस्तो समाजमा स्थापना गरिएका कुनै पनि संघसंस्थाहरूको प्रगति राम्रै हुन्छ। ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पस रहेको यस क्षेत्रको समुदायका बारेमा भन्नुपर्दा लिखु गाउँपालिकाका सबैजस्तो वडाहरूमा मावि सञ्चालित छन् भने निमावि र प्रावि (हाल आधारभूत) विद्यालय वडामा नै छन् तर लिखु गाउँपालिकाको क्याम्पस ग्रामोदय क्याम्पस मात्रै हो। यो समुदाय क्रमशः शिक्षित, चेतनशील प्रगतितर अगाडि बढिरहेको छ। यस क्षेत्रमा कृषि, व्यापार र पशुपालन साथै फलफूल खेती राम्रो छ। यहाँ विभिन्न जातजाति, भाषाभाषी, धर्मावलम्बी भए पनि एकआपसमा धार्मिक सहिष्णुता, आपसी सहिष्णुता, मेलमिलाप परम्परादेखि नै संस्कारको रूपमा रहँदै आएको छ।

केही समय अगाडिदेखि समुदायमा रहेका युवायुवतीहरू वैदेशिक रोजगारमा जाने चलन बढेको छ। केही व्यक्तिहरू सरकारी तथा गैरसरकारी जागिरतर्फ लागेको पाइन्छ। यातायात र सञ्चारले धेरै फड्को मारिसकेको छ। तर बाटोको स्तर उन्नति भने हुन सकेको छैन। कच्ची बाटो भए पनि राजधानीसँग सिधा सम्पर्क छ तर सदरमुकामसँग छैन। हावापानीको दृष्टिले निकै राम्रो मानिन्छ किनभने यहाँ समशीतोष्ण हावापानी पाइन्छ। केही हाइड्रोपावर सञ्चालन र केन्द्रीय लाइन विस्तारका साथै प्रत्येक वडामा स्वास्थ्य चौकीको व्यवस्था भएको छ।

४.१ सामाजिक गतिविधिमा क्याम्पसको संलग्नता (Campus's Involvement in Social Activities)

कुनै पनि शैक्षिक संस्था समाज र समुदायमा निरपेक्ष भएर रहन सक्दैन। हाम्रो क्याम्पस ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसले पनि समाजका निम्न क्रियाकलापहरूमा सहभागिता जनाई सहयोग गरिरहेको छ।

- १) समाजमा रहेका विभिन्न विकृति र विसंगतिविरुद्ध जनचेतना जगाउने काममा सहयोगीको भूमिका खेलेको छ।
- २) गम्भीर रोगबाट पीडित रोगीहरूका लागि चन्दा संकलन गरी राहत प्रदान गर्ने गरेको छ।
- ३) महामारी रोग कोभिड-१९ विरुद्ध जनचेतना अभियानमा शिक्षक-विद्यार्थीहरू सहभागी रहेका थिए।

- ४) बालविवाह, चेलीबेटी बेचबिखन, दाइजो प्रथा र छाउपडी प्रथाविरुद्ध सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ ।
- ५) जातपात, छुवाछूत, धर्म, वर्ण, लैंगिक भेदबारे चेतनामूलक कार्यक्रम गर्दै आएको छ ।

४.२ क्याम्पसको योगदान (Contribution for Campus)

तत्कालीन ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण उमाविबाट आर्थिक, भौतिक तथा शैक्षिक लगानीबाट सुरु गरिएको यो क्याम्पसमा यस भेगको समाज, समुदायबाट सहयोग प्राप्त भइरहेको छ । सहयोगका निम्न उदाहरण छन् र-

- १) आफूना बालबालिकाहरूलाई क्याम्पस पठाएर ।
- २) विभिन्न सामाजिक संस्थाबाट सकेको आर्थिक, भौतिक, शैक्षिक सहयोग गरेर ।
- ३) वडा कार्यालयले सकेको आर्थिक सहयोग गरेर ।
- ४) गाउँपालिकाले आर्थिक सहयोग गरेर ।
- ५) क्याम्पसको समस्यामा समाधानमा सहयोग लागि प्रतिबद्धता प्रस्ट गरेर ।

४.३ सामाजिक प्रगतिमा क्याम्पसको योगदान योजना (Plan for Campus's Contribution to society)

यस क्याम्पसको सेवा क्षेत्रअन्तर्गतको ग्रामीण क्षेत्रमा क्याम्पसलाई निम्न प्रकारको सहयोग गर्ने योजना रहेको छ:-

- १) समाजमा रहेका विपन्न वर्ग र अपाङ्गता भएकाहरूलाई निःशुल्क वा छात्रवृत्ति प्रदान गरी पढ्नका लागि उत्प्रेरित गर्ने ।
- २) बालविवाह, जातीय भेदभाव, पारपाचुके, अनमेल विवाहजस्ता विसंगतिविरुद्ध चेतनामूलक कार्यक्रमको योजना गरी समाजमा लैजाने ।
- ३) गम्भीर प्रकारका रोगीहरूलाई यथाशक्य सहयोग गर्ने ।
- ४) स्वास्थ्य समाज र जनसंख्या नियन्त्रणका लागि गोष्ठी, सेमिना गर्ने ।
- ५) लैंगिक हिंसाविरुद्ध चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।

४.४ क्याम्पसको बढ्दो सामाजिक संलग्नताको योजना (Plan for increased involvement of society in the campus)

समाज र समुदायबाट विभिन्न संस्थाहरूमार्फत क्याम्पसलाई सम्पन्न बनाउनका लागि प्रयास भइरहेका छन् । समाजले क्याम्पसलाई एउटा गहनाका रूपमा लिई पालिका, वडाहरूमा पनि क्याम्पसलाई सहयोगका लागि आवाज उठाएको छ । विद्यार्थीहरूलाई उच्च शिक्षा हासिल गर्न/गराउनुपर्छ भन्ने कुरामा समाजका सदस्यहरू सचेत नै छन् तर आर्थिक विपन्नताले बिदेसिने क्रम भने भन्नु बढ्दो छ ।

५ विविध सवाल र चुनौतीहरू (Issues and challenges)

५.१ छोटो अवधि र लामो अवधि (Short Term and Long Term)

ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसका अल्पकालीन र दीर्घकालीन चुनौतीहरू निम्नानुसार रहेका छन्-

- १) क्याम्पसको आफ्नै भवन नहुँदा ९:३० पछिका कक्षा र परीक्षा सञ्चालनमा व्यवस्थापन सकसपूर्ण बनेको ।
- २) पुस्तकालय, अफिस कोठा र कम्प्युटर कक्षा सञ्चालनमा समस्या देखिएको ।
- ३) आर्थिक अभावले पूर्णकालीन शिक्षकको व्यवस्था गर्न नसक्नु ।
- ४) पहिलो वर्षको विद्यार्थी भर्नालाई चौथो वर्षसम्म सोही संख्या कायम राख्न नसक्नु ।
- ५) शिक्षक र कर्मचारीको वृत्ति विकास गर्न नसक्नु ।
- ६) क्याम्पसलाई आर्थिक, भौतिक, शैक्षिक व्यवस्थापनमा कठिनाई हुनु ।

५.२ चुनौती सामना गर्ने उपायहरू (Mitigation measures taken to address the issues and meet the challenges)

ग्रामोदय क्याम्पस माथिका उल्लेखित चुनौतीहरूको सामना तथा समाधान गर्न क्याम्पस सञ्चालन समिति, स्टाफ, स्थानीय सरोकारवाला बुद्धिजीवी, अभिभावक, राजनैतिक दलका प्रतिनिधि र सिद्धिचरण कोष आदिको समय र सहयोगबाट चुनौतीहरू सामना गर्न एकबद्ध भई लाग्ने र आ-आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग हुनेमा हामी आशावादी छौं । क्याम्पसले सबै समस्या तथा समाधानका लागि निम्न योजना बनाई अधि बढ्ने सोच राखेको छ ।

५.२.१ चुनौती सामना गर्ने योजना (Plan for addressing the issues and challenges)

- १) भवन निर्माण लागि UGC र अन्य दातृ संस्थासँग अविलम्ब माग राख्ने (प्रस्ताव पेस गर्ने) ।
- २) दाताहरूलाई क्याम्पसमा छात्रवृत्ति, अक्षयकोष स्थापना गर्न प्रेरित गर्ने ।
- ३) क्याम्पसमा विपन्न र असहाय विद्यार्थी निःशुल्क शिक्षा र छात्रवृत्ति व्यवस्था गर्ने ।
- ४) सांसद कोषबाट अनुदान सहयोग उपलब्ध गराउन पहल गर्ने ।
- ५) विश्वविद्यालय अनुदान आयोगबाट नियमित अनुदान मात्र नभई अन्य भौतिक पूर्वाधारका कार्यक्रमका लागि पहलकदमी गर्ने ।

६. चालु वर्षको वार्षिक योजना (Annual work plan and budget of the current year)

तालिका-१०

ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पसको चालु आव. २०८०/०८१ को बजेट

क्र.सं.	अनुमानित आय		अनुमानित व्यय		कैफियत
	आय शीर्षक	आय रकम	व्यय शीर्षक	व्यय रकम	
१.	विद्यार्थीबाट उठ्ने शुल्क	१२,००,०००।-	शिक्षक कर्मचारी तलब भत्ता	१५,००,०००।-	
२.	प्रमाण-पत्र	३००००।-	प्रशासनिक खर्च	१,००,०००।-	
३.	विश्वविद्यालय अनुदान आयोग	१०००००००।-	क्याम्पस भवन निर्माण	२,००,००,०००।-	
४.	बैंक ब्याज	५००००।-	छात्रवृत्ति	३०,०००।-	
५.	प्रदेश सरकार शिक्षा विकास निर्देशनालय	७,००,०००।-	क्याम्पस घेराबार	५०,००,०००।-	
६.			परीक्षा खर्च	२,००,०००।-	
७.			क्याम्पस ट्रस्ट निर्माण	१०,००,०००।-	
८.			कम्पाउन्ड घेराबार	५,००,०००।-	
	जम्मा	११९८००००।-		२,८३,३०,०००।-	

विनियोजित बजेट कार्यान्वयनका लागि २०८०/०८१ को पहिलो वर्षका विद्यार्थी भर्नाको सुरुवात, विद्यार्थी फारम आवेदन फारम, दोस्रो वर्षका विद्यार्थीहरूको परीक्षा आवेदन फारम कार्यक्रमको थालनी विश्वविद्यालय अनुदान आयोग र कोशी प्रदेश सरकारको कार्यक्रम सँगसँगै सुरुवात वा कार्यान्वयन हुनेछ।

अन्त्यमा, शिक्षाको ज्योति छर्दै देशविकासका लागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्दै आएको यस ग्रामोदय युगकवि सिद्धिचरण क्याम्पस स्थापना र विकासमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण शिक्षाप्रेमी महानुभावहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दछौं। सामुदायिक क्याम्पसको आर्थिक, भौतिक तथा शैक्षिक विकासका लागि सहयोग गर्नुहुने विश्वविद्यालय अनुदान आयोग, प्रदेश सरकार, पालिका र सबै सरोकार संघसंस्थाबाट आगामी दिनहरूमा पनि निरन्तर सहयोग अपेक्षा गरिएको छ।

प्रेमबहादुर बस्नेत

क्याम्पस प्रमुख